

PRAVO NA PODNOŠENJE PREDSTAVKI

Od stupanja na snagu Ugovora iz Maastrichta svaki građanin EU-a te sve fizičke i pravne osobe s boravištem ili registriranim sjedištem u nekoj državi članici imaju pravo Europskom parlamentu podnijeti predstavku u obliku žalbe ili zahtjeva u vezi s pitanjima koja pripadaju područjima djelovanja Europske unije. Predstavke pregledava Odbor za predstavke Europskog parlamenta, koji donosi odluku o njihovoj dopuštenosti i zadužen je za njihovu obradu.

PRAVNA OSNOVA

Članci 20., 24. i 227. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), članak 44. Povelje o temeljnim pravima Europske unije.

CILJEVI

Pravom na podnošenje predstavki nastoji se europskim građanima i osobama koje borave u EU-u ponuditi jednostavan način stupanja u kontakt s institucijama EU-a u pogledu pritužbi ili zahtjeva za djelovanje.

POSTIGNUĆA

A. Prihvatljivost i zahtjevi (članak 227. UFEU-a)

Svi građani Europske unije i sve fizičke ili pravne osobe s boravištem ili registriranim sjedištem u nekoj državi članici imaju pravo pojedinačno ili zajedno s drugim građanima podnijeti predstavku.

Kako bi bile dopuštene, predstavke se moraju odnositi na pitanja koja pripadaju područjima djelovanja EU-a i izravno se odnose na podnositelja predstavke. Taj posljednji uvjet tumači se vrlo široko.

B. Postupak

Postupak obrade predstavki utvrđen je člancima od 226. do 230. Poslovnika Parlamenta i Prilogom VI. (XX.) Poslovniku, na temelju kojih se nadležnost dodjeljuje jednom parlamentarnom odboru, a to je Odbor za predstavke.

1. Formalna dopuštenost

U predstavkama se mora navesti ime, državljanstvo i adresa svakog podnositelja predstavke, a sama predstavka mora biti napisana na jednom od službenih jezika EU-

a. Mogu se podnijeti u elektroničkom obliku preko internetskog portala Parlamenta za predstavke ili poštom u papirnatom obliku.

2. Sadržajna dopuštenost

Predstavke koje zadovoljavaju te formalne uvjete šalju se Odboru za predstavke koji prvo mora donijeti odluku o njihovoj dopuštenosti. U tu svrhu Odbor provjerava pripada li predmet predstavke području djelovanja EU-a. Ako ne pripada, predstavka se proglašava nedopuštenom. Podnositelj predstavke obavještava se o toj odluci i o razlozima za njezino donošenje. Podnositelji predstavki često se potiču da se obrate drugom nacionalnom tijelu, tijelu EU-a ili međunarodnom tijelu. Glavni razlog zbog kojeg se predstavke proglašavaju nedopuštenima jest činjenica da podnositelji predstavki ne razlikuju nadležnost i mogućnosti EU-a za djelovanje i pravnu zaštitu od nadležnosti i mogućnosti država članica i drugih međunarodnih organizacija i tijela (kao što su UN i Vijeće Europe), među ostalim u pogledu primjenjivosti Povelje EU-a o temeljnim pravima.

3. Razmatranje predstavki

Ovisno o okolnostima Odbor za predstavke može poduzeti jednu od sljedećih mjera ili više njih:

- zatražiti od Europske komisije da provede preliminarnu istragu o predavci i prikupi informacije u vezi s poštovanjem odgovarajućeg zakonodavstva EU-a;
- proslijediti predstavku drugim odborima Parlamenta radi obavijesti ili poduzimanja daljnjih mjera (neki bi od odbora na primjer mogao predstavku uzeti u obzir tijekom svojih zakonodavnih aktivnosti);
- ako se predstavka odnosi na specifičan slučaj koji iziskuje posebnu pozornost, Odbor može stupiti u kontakt s odgovarajućim institucijama ili tijelima ili djelovati preko stalnog predstavništva dotične države članice kako bi se slučaj riješio;
- poduzeti svaku drugu radnju koju smatra primjerenom za rješavanje problema ili na odgovarajući način odgovoriti na predstavku.

Odbor također odlučuje je li potrebno staviti predstavke na njegov dnevni red sjednice. U tom se slučaju na sjednicu pozivaju podnositelj predstavke te predstavnici Komisije i država članica. Na tom sastanku podnositelj izlaže svoju predstavku, Komisija usmeno iznosi mišljenje i komentira svoj pisani odgovor na pitanja iz predstavke, a predstavnici predmetnih država članica mogu dobiti riječ ako to žele. Članovi Odbora za predstavke zatim imaju priliku razmijeniti stajališta o pitanjima postavljenima tijekom rasprave i predložiti poduzimanje daljnjih mjera.

U posebnim slučajevima Odbor može odlučiti održati saslušanje ili radionicu, posjetiti predmetnu državu ili regiju radi utvrđivanja činjenica, izraditi izvješće o službenom putovanju koje sadrži njegove primjedbe i preporuke ili pripremiti i podnijeti potpuno izvješće o kojem će se glasovati na plenarnoj sjednici Parlamenta. Odbor također može odlučiti podnijeti pitanja za usmeni odgovor Komisiji i/ili Vijeću i održati raspravu na plenarnoj sjednici.

Ako se predstavka odnosi na pitanje od općeg interesa kojim se utvrđuje nepravilno prenošenje ili primjena prava EU-a, Komisija može pokrenuti postupak s predmetnom državom članicom, uključujući postupke zbog povrede prava.

4. Zatvaranje predstavke

Odbor može zatvoriti predstavku u različitim fazama postupka, primjerice nakon odluke Odbora o dopuštenosti, nakon rasprave na sjednici Odbora, kad nije moguće poduzeti daljnje mjere u pogledu predstavke, kad podnositelj predstavke povuče predstavku ili kad podnositelj predstavke ne odgovori u zadanom roku.

5. Transparentnost

Predstavke podnesene Parlamentu postaju javni dokumenti. Sažeci predavki objavljuju se na svim službenim jezicima EU-a na internetskom portalu Parlamenta za predstavke nakon što Odbor za predstavke donose odluku o dopuštenosti, zajedno s ostalim relevantnim dokumentima.

Podnositelj predstavke pisanim se putem obavještava o svim odlukama Odbora povezanim s njegovom predstavkom i razlozima za donošenje tih odluka te mu se po potrebi pružaju relevantne informacije i dokumentacija nakon što odluke postanu dostupne.

ULOGA EUROPSKOG PARLAMENTA

U skladu s Ugovorima predstavke se upućuju Parlamentu te on stoga ima odgovornost osigurati da se u EU-u u potpunosti uzmu u obzir zabrinutosti izražene u tim predstavkama. Kako bi se to na najbolji mogući način ostvarilo, Parlament je posebnom odboru, [Odboru za predstavke](#), dodijelio zadaću bavljenja predstavkama i koordiniranja daljnjih mjera institucije. Kao što je istaknuto u godišnjim izvješćima o raspravama Odbora tijekom prethodne godine^[1], Parlament je predstavke uvijek smatrao ključnim elementom participativne demokracije. Osim toga, istaknuta je važnost otkrivanja slučajeva nepravilnog prenošenja i provedbe prava EU-a u državama članicama. Zapravo, niz predavki doveo je do zakonodavnog ili političkog djelovanja, do predmeta u okviru sustava EU Pilot, do prethodnih odluka ili postupaka zbog povrede prava. Odbor za predstavke posebno je aktivan u području temeljnih prava (uključujući prava djece, diskriminaciju, prava manjina, pravosuđe, slobodu kretanja, glasačka prava, Brexit), okoliša i dobrobiti životinja, unutarnjeg tržišta, socijalnih prava, migracija, trgovinskih sporazuma i javnog zdravlja. Odbor osobito ima posebnu ulogu u zaštiti prava osoba s invaliditetom u sklopu okvira EU-a za provedbu Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom te organizira godišnju radionicu o pitanjima povezanim s invaliditetom. Posjeti u svrhu utvrđivanja činjenica, javna saslušanja, uspostava Mreže za predstavke 2016., kojom se jamči bolja suradnja među odborima koji se bave predstavkama, kao i suradnja i dijalog s nacionalnim parlamentima i tijelima te drugim institucijama EU-a (posebno s Komisijom i Europskim ombudsmanom) navode se kao instrumenti čiji je cilj zajamčiti obradu i rješavanje pitanja iznesenih u predstavkama.

[1]Godišnja izvješća o raspravama Odbora za predstavke obuhvaćaju informacije o broju primljenih predavki, njihovu formatu, statusu, ishodu, državi, jeziku, nacionalnosti i temi; internetskom portalu; odnosima s Komisijom, Vijećem i Ombudsmanom; posjetima u svrhu utvrđivanja činjenica, javnim saslušanjima, naručenim studijama i ostalim ključnim pitanjima.

Parlament je 2014. pokrenuo i [internetski portal za predstavke](#), kojim se omogućuju veći i poboljšani publicitet i transparentnost predstavki, kao i bolja interakcija s građanima te fizičkim i pravnim osobama s boravištem ili registriranim sjedištem u EU-u i njihovo sudjelovanje^[2].

Ottavio Marzocchi
12/2020

[2] Za više informacija o Odboru za predstavke i njegovim aktivnostima vidjeti [postignuća Odbora za predstavke tijekom parlamentarnog saziva 2014. – 2019. i izazove za budućnost](#).

